

ZAKON Br. 06/L-049

O NAUČNOJ INOVACIJI I TRANSFERU ZNANJA I TEHNOLOGIJE

Skupština Republike Kosova,

U skladu sa članom 65 (1) Ustava Republike Kosova,

usvaja:

ZAKON O NAUČNOJ INOVACIJI I TRANSFERU ZNANJA I TEHNOLOGIJE

Član 1 Cilj

Cilj ovog zakona je uređenje oblasti naučne inovacije i transfera znanja i tehnologije u Republici Kosovu.

Član 2 Definicije

1. Izrazi korišćeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Naučna inovacija** – naučna otkrića ili izumi koji vode ka novom proizvodu, procesu ili novoj tehnologiji, sa jedinstvenim karakteristikama stvorenim bazirajući se na individualna ili ekipna naučna dostignuća;

1.2. **Transfer znanja i tehnologije** – prenos prava i svojine ili pravo na upotrebu jednog dela ili cele tehnologije ili ideje strane koja ima pravo da izvrši transfer ove vrste znanja ili tehnologije;

1.3. **Nacionalni sistem naučne inovacije** – podrazumeva niz organizacija, institucija i njihovih odnosa koji imaju za cilj generisanje, proširivanje i primenu naučno istraživačke delatnosti i tehnološka poboljšanja u Republici Kosovu;

1.4. **Aktivnost naučne inovacija** – podrazumeva aktivnosti koje se preduzimaju u cilju naučne inovacije proizvoda, tehnologija, procesa i usluga;

1.5. **Inovacija** – delatnost koja se preduzima u cilju stvaranja proizvoda, tehnologija, procesa i usluga ili novih znanja, zamenjujući ili unapređujući stara, u cilju ukupnog društvenog napretka za potrebe tržišta;

1.6. **Inovativni proizvod** – znatna primena novog ili poboljšanog proizvoda ali što nije promena estetičke prirode ili samo za prodaju otkrivenih proizvoda, proizvedenih ili razvijenih od jednog fizičkog ili pravnog lica;

1.7. **Proces naučne inovacije** – podrazumeva primenu nove ili značajno poboljšane metode proizvodnje, raspodele, čuvanja i transporta, uključujući značajne promene u tehniči, opremi ili softveru, ali ne samo organizacione i menadžerske promene;

1.8. Naučna inovacija tehnologije – podrazumeva primenu nove ili znatno poboljšane tehnologije;

1.9. Organizaciona naučna inovacija – podrazumeva primenu novih ili značajnih promena u strukturi ili metodi upravljanja, u cilju poboljšanje primene znanja, kvaliteta proizvoda ili usluga, ili povećanje efikasnosti procesa biznisa u relevantnoj pravnoj zajednici ili stupanje na nova tržišta;

1.10 Naučna inovacije marketinga – podrazumeva primenu novih metoda marketinga, uključujući značajne promene u izradi proizvoda, pakovanju, distribuciji i promovisanju tog proizvoda i njegovoj naplati;

1.11. Naučna inovacija usluge – znači primena nove ili značajno poboljšane usluge;

1.12. Subjekat naučne inovativne aktivnosti – podrazumeva jedno pravno ili fizičko lice koje originalno ili sistematski obavlja delatnost naučne inovacije, raspodele novih znanja ili tehnologija, primenjujući naučne rezultate u originalnom tehnološkom i savremenom procesu, u cilju naučnih inovacija, razvoj prototipa, proizvoda, novih procesa i usluga ili poboljšanja postojećih u određenoj zoni registrovanoj u Centralnom registru;

1.13. Jedinica koja pruža infrastrukturu podršku za aktivnost naučne inovacije – podrazumeva pravno lice koje pruža infrastrukturnu podršku i umrežavanje između naučno-istraživačkih organizacija, inovativnih organizacija i privrednih subjekata, registrovanih u Centralnom registru Republike Kosova;

1.14. Naučni inovator – podrazumeva fizičko lice koje je doprinelo svojim inovativnim aktivnostima u inovaciji novih proizvoda, tehnologija procesa i novih ili značajno poboljšanih usluga;

1.15. Projekat naučne inovacije – podrazumeva dokument koji predlaže metode primene programa naučno-inovativne delatnosti, rezultirajući stvaranjem proizvoda, tehnologija, procesa i novih ili značano poboljšanih usluga;

1.16. Infrastruktura naučne inovacije – podrazumeva formiranu sredinu u sferi informacionih i komunikacionih tehnologija, tehnološko-tehničkoj opremi, fizičkoj infrastrukturi (prostor, transport, internet i intranet) kao infrastrukturni znanja (resursi naučnih i istraživačkih institucija i drugi resursa obrazovnih i konsultantskih institucija), budući pokretačka snaga koja teži restrukturiranju poslovnog sektora i umrežavanju subjekata naučno - inovativne aktivnosti akademskog i privrednog sektora;

1.17. Novoosnovano mikro trgovačko preduzeće – malo i srednje preduzeće "znači kompanija koju je osnovalo jedno ili više fizičkih lica i/ili pravna lica", od čijeg osnivanja do trenutka podnošenja zahteva za finansiranje iz budžeta, nije prošlo više od šest(6) godina;

1.18. Novoosnovano trgovinsko spin-off preduzeće – podrazumeva trgovačku kompaniju koju je osnovalo jedno ili više fizičkih lica, koja su zaposlena/angažovana ili su studenti visokoškolske ustanove, odnosno naučne i istraživačke delatnosti i/ili pravna lica osnovana od strane organizacija koje obavljaju djelatnost naučnih i istraživačkih i/ili privrednih subjekata, u cilju komercijalnog iskoričavanja naučne inovacije, preneta na novoosnovanu trgovačku kompaniju;

1.19. Koofinansirani grantovi – znači grant sa kojim korisnik mora da učestvuje sa sopstvenim sredstvima u iznosu od najmanje petnaest posto (15%) ukupne investicije;

1.20. Investiranje kapitala – znači ulaganje u trgovačku kompaniju sa ograničenim obavezama i sa jednim vlasnikom preko kojeg postojeći deo vlasništva je kupljen od kompanije koja obavlja inovativnu delatnost u skladu sa ovim zakonom ili preduzeća od kojih je dobijen novi deo kompanije;

1.21. Posredničko investiranje – podrazumeva preduzeće sa karakteristikama kapitalnog ulaganja i finansiranja kredita trgovinskog društva ograničenih odgovornosti i samo jednog vlasnika koji vrši naučnu inovativnu delatnost u skladu sa ovim zakonom;

1.22. Fond posredničkog investiranja i jednakosti – znači posebnu imovinu bez kapaciteta pravnog lica osnovanog za podršku inovacionoj aktivnosti prikupljujući sredstva investitora u cilju implementacije kapitalnog instrumenta i posredničkog ulaganja;

1.23. Prihodi (honorari) od komercijalizacije naučnih inovacija – podrazumeva prihode od implementacije naučnih inovacija koje finansira Fond za naučne inovacije i tehnološki razvoj i u skladu sa Finansijskim sporazumom;

1.24. Naučno-inovativni ubrzivači (akceleratori) – su inovativni mehanizmi za finansiranje snažnog početke (starta) u sektoru tehnologije. Ovi programi koriste selektivan proces prijave radi ciljanja postepenog početka, visoke vrednosti i visokog rasta. Ubrzivači pomažu preuzetnicima da trguju nekom ne razvijanom poslovnom idejom, pomažući starap da izlađu u javnost, da dobiju ili da preuzmu dodatne fondove u kratkom vremenskom periodu.

Član 3

Inovacija

Pronalasci ili naučna otkrića, koja vode novom proizvodu, novom procesu ili novoj tehnologiji, stvoreni su jedinstvenim karakteristikama, zasnivajući se na individualnim ili ekipnim naučnim dostignućima.

Član 4

Nosioci naučne inovacije

1. Nosioci naučne inovacije su:

- 1.1. Akademija nauke i umetnosti Kosova;
- 1.2. univerziteti i ostale institucije visokog obrazovanja;
- 1.3. Naučno istraživački instituti;
- 1.4. centri naučne inovacija;
- 1.5. kompanije i preduzeća;
- 1.6. domaća i strana fizička i pravna lica;
- 1.7. institucije preduniverzitskog obrazovanja.

2. Javni i privatni sektor tretiraju se jednakno u oblasti naučne inovacije prema važećem zakonodavstvu.

Član 5

Odgovornost MONT-a i resornih ministarstava

1. MONT i resorna ministarstva su odgovorna za motivisanje i podsticanje razvoja inovativnih delatnosti.

2 MONT i resorna ministarstva su odgovorni za izradu politika i relevantnih strategija koje organizuju, planiraju i podstiču razvoj naučne inovacije, kao i koordinaciju interesnih strana.

3. Za realizaciju odgovornosti, MONT sarađuje sa resornim ministarstvima u cilju:

- 3.1. podsticanja razvoja opštih kapaciteta na Kosovu u oblasti naučnih inovacija;
- 3.2. saradnje sa institucijama i pojedincima u cilju organizovanijeg pristupa naučno-inovativnim aktivnostima;
- 3.3. prikupljanja i pružanja informacija za odgovarajuće institucije o inovativnoj i naučnoj delatnosti u zemlji;
- 3.4. podnošenja izveštaja Vladi o dostignućima i problemima u ovoj oblasti, najmanje jednom godišnje.

4. Vlada podzakonskim aktom određuje specifične zadatke za svako ministarstvo u oblasti naučne inovacije.

Član 6

Odbor za naučne inovacije

1. U saradnji sa resornim ministarstvima MONT osniva odbor za naučne inovacije za praćenje razvoja i komercijalne primene naučnih inovacija.

2. Savet sastoji se od sedam (7) članova sa dokazanim međunarodnim rezultatima u nauci, naučnoj inovaciji i biznisu. Članove Saveta predlažu:

- 2.1. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije;
- 2.2. Ministarstvo trgovine i industrije;
- 2.3. Ministarstvo ekonomskog razvoja;
- 2.4. Ministarstvo inovacija i preduzetništva;
- 2.5. Ministarstvo dijaspore i strateških investicija (iz dijaspore);
- 2.6. Privredna komora Kosova;
- 2.7. Organizacije koje se bave razvojem, istraživanjem i inovacijama.

3. Zadaci i odgovornosti Saveta:

- 3.1. priprema analize i profesionalne planove za naučno - inovativne aktivnosti;
- 3.2. odabire najbolje međunarodne i domaće prakse i predlaže Vladi da iste sprovodi;
4. Aktivnostima Odbora upravlja i koordinira Departatment MONT za nauku i tehnologiju.
5. Organizovanje, aktivnosti i detaljni sastav odbora uređuje se posebnim podzakonskim aktom.
6. Pored Odbora za naučnu inovaciju, resorna ministarstva stvaraju druge mehanizme u cilju stimulisanja, razvoja i upravljanja inovativnim aktivnostima u Republici Kosovu.

Član 7

Registar institucija za naučnu inovaciju

1. MONT i resorna ministarstva vode register javnih i privatnih institucija kao i fizičkih lica koja se bave aktivnostima inovacije.
2. MTI i MKOS preko nadležnih organa vode register industrijske i intelektualne svojine.
3. Uslovi registracije institucija ili naučnih inovacija/patenata određuju se podzakonskim aktima koje predlažu resorna ministarstva, a usvaja Vlada.

Član 8

Ostale institucije naučne inovacije

1. Ostale javne ili privatne institucije koje se bave aktivnostima naučne inovacije su:
 - 1.1. Razvojno proizvodne institucije;
 - 1.2. Istraživačke institucije;
 - 1.3. Institucije za naučnu inovaciju.
2. Razvojno proizvodne institucije kreiraju naučne inovacije, primenjuju nove tehnologije, vrše promovisanje i plasman proizvoda, usluga i tehnologije kreirane svojim inovativno razvojnim radom.
3. Istraživačke institucije bave se razvojnim i aplikativnim istraživanjem, kreiraju inovacije i vrše širenje znanja novih tehnologija u proizvodnji njihovih ili drugih usluga.
4. Institucije za naučnu inovaciju bave aktivnostima u kojim na originalan i sistematski način primenjuju se naučni rezultati ili savremeni procesi tehnologije, u cilju stvaranje naučnih inovacija, razvoj prototipa, novih proizvoda i procesa usluge. Ove institucije, istovremeno obavljaju i transfer znanja i tehnologije drugim privrednim subjektima.
5. Uslovi licenciranja i registracije institucija utvrđuju se podzakonskim aktima koje donosi MONT.

Član 9
Institucije za podršku naučne inovacije

1. Institucije podrške za pružanje infrastrukturne pomoći u oblasti naučne inovacije su:
 - 1.1. tehnološko-poslovni inkubator;
 - 1.2. naučno-tehnološki park;
 - 1.3. Akceleratori(ubrzivači) naučne inovacije.

Član 10
Tehnološko-poslovni inkubator

1. Tehnološko-poslovni inkubator je poslovna institucija stvorena u cilju stavljanja na raspolaganju radnog prostora, pružanja administrativnih tehničkih i drugih usluga, novostvorenim preduzećima ili institucijama, koje se bave delatnostima naučne inovacije u prvoj godini njihovog osnivanja.
2. Licenciranje, registracija i funkcionisanje tehnološko–poslovnog inkubatora uređuje se podzakonskim aktom koji donosi MONT.

Član 11
Naučno-tehnološki park

1. Naučno-tehnološki park pruža stručne i infrastrukturne usluge univerzitetima, naučno istraživačkim i drugim institucijama koje se bave naučnim inovacijama i koje pripadaju određenoj oblasti nauke.
2. Usluge parka imaju za cilj stvaranje veza između naučno-istraživačkih institucija za primenjivanje tehnologija, stvaranju proizvoda i drugih novih usluga, kao i njihovo plasiranje na tržište.
3. Sve institucije koje koriste ove usluge ili su povezane sa naučno-tehnološkim parkom uživaju status člana naučno-tehnološkog parka.
4. Ovaj status omogućava članovima parka korišćenje prostornih i infrastrukturnih uslova, radnih uslova i drugih usluga, u cilju povećanja nivoa i kvaliteta naučno-istraživačkog, razvojnog, inovativnog i proizvodnog rada.
5. Pružanje usluga i njihovo korišćenje, uređuje se sporazumom između strana.
6. Prava i obaveze članova naučno-tehnološkog parka uređuju se ugovorom.

Član 12
Preduzeća sa statusom naučno-tehnološkog parka

1. Tehnološko-naučni park može se registrovati i preduzeće koje ispunjava sledeće uslove:

- 1.1. Statutom ima definisani naučnu, naučno-razvojnu i proizvodnu oblast u kojoj članovi parka obavljaju oblast delovanja;
 - 1.2. U njegovom sastavu treba da bude najmanje tri partnera, koji imaju iste ili slični naučno-razvojni, naučne inovativne i proizvodne programme;
 - 1.3. Treba da imaju u puni radni odnos, osoblje sa iskustvom i ekspertizom u oblasti osnovne delatnosti parka;
 - 1.4. Ima na raspolaganju dovoljno prostor za relevantnu oblast delovanja;
 - 1.5. Ima opremu za realizaciju plana i potrebnih projekata iz svoje oblasti delovanja, kao i opremu za komunikaciju sa Internetom;
 - 1.6. Ima bazu podataka i određene fondove naučne i profesionalne literature relevantne oblasti.
2. Uslovi licenciranja i registracije u registar uređuje MONT sa podzakonskim aktima.

Član 13 Transfer znanja i tehnologije

1. Transfer znanja i tehnologije podrazumeva prenos prava svojine ili pravo na upotrebu jednog dela ili kompletne tehnologije ili određene ideje strane koja ima pravo da izvrši transfer ove vrste znanja i tehnologije.
2. Transfer znanja i tehnologije vrši se između institucija ili fizičkih i pravnih lica u zemlji;
3. Transfer znanja i tehnologije podrazumeva i donošenje novih znanja i tehnologija iz inostranstva ili slanje znanja i tehnologija u inostranstvo.

Član 14 Nadležnosti MONT-a i resornih ministarstava

1. U saradnji sa MTI-om, MONT je nadležan za određivanje načina upravljanja, uslova transfera, zaštite ili priznavanja određenog znanja ili tehnologije.
2. Departman ili odgovarajući centar MTI-a upravlja oblašću transfera znanja i tehnologije na osnovu ovog zakona, ostalim zakonima i podzakonskim aktima koji uređuju ovu oblast.
3. Transfer znanja i tehnologije može da vrši:
 - 3.1. ANUK;
 - 3.2. univerzitet;
 - 3.3. Naučno istraživački instituti;
 - 3.4. kompanije i preduzeća;

- 3.5. pravna i fizička lica koje se bave transferom tehnologije .
4. Transfer znanja i tehnologije ne može se izvršiti bez prethodno dobijene dozvole MONT-a.
5. Licenciranje javnih i privatnih institucija za vršenje transfera znanja i tehnologije vrši MONT.
6. Uslovi i kriterijumi licenciranja utvrđuju se podzakonskim aktima.

Član 15 Oblici tehnologije dozvoljeni za transfer

1. Oblici tehnologije koji se mogu delimično ili u potpunosti prenosi su:
 - 1.1. tehničko znanje za obavljanje tehnoloških procesa;
 - 1.2. tehnička informacija za određene tehnologije, koja se može preneti u obliku tehnoloških planova, tehnoloških procesa, tehničkih rešenja, formula, tehničkih specifikacija, crteža, tehničkih karata, kompjuterskih programa i informativnih dosjeva;
 - 1.3. Rešenja za optimizam proizvodnje i unapređenje tehnologije.

Član 16 Pravo na transfer tehnologije

1. Vlasnik određene tehnologije ili znanja ima pravo na transfer prava na upotrebu tehnologije koju ima.
2. Svaka strana koja ima dozvolu vlasnika tehnologije ili dozvolu autora određenog znanja , za transfer treba da ima pravo na upotrebu prema zakonodavstvu na snazi o pravima autora i sličnim pravima.
3. Svaka strana koja ima znanje ili tehnologiju kojoj je istekao rok zaštite može da je prenese.

Član 17 Tehnologije čiji se transfer ohrabruje

1. Tehnologije čiji se transfer ohrabruje, su visoke i progresivne tehnologije koje ispunjavaju zahteve u nastavku:
 - 1.1. Stvaraju nove proizvode koji su mnogo konkurentni;
 - 1.2. Stvaraju novu industriju ili nove usluge, ili unapređuju industrije i postojeće usluge;
 - 1.3. Štede energiju ili sirovinu;
 - 1.4. Upotrebljavaju nove energetske izvore ili obnovljivu energiju;
 - 1.5. Štite zdravlje ljudi;
 - 1.6. Sprečavaju ili se bore protiv prirodne nepogode ili epidemije;

1.7. Zaštita ambijenta.

2. Ohrabruje se transfer znanja i tehnologije koje omogućavaju razvoj i unapređenje domaćih proizvoda i zanata.

Član 18
Tehnologije čiji je transfer ograničen

1. Ograničava se transfer tehnologije koja nije u skladu sa:

- 1.1. zaštitom nacionalnog interesa;
- 1.2. zaštitom ljudskog zdravlja;
- 1.3. zaštitom kulturnih i nacionalnih vrednosti;
- 1.4. zaštitom flore i faune, prirodnih ili ekoloških resursa;
- 1.5. ograničava se i transfer one tehnologije koje proizilaze iz obaveze za primenu odredbe ili međunarodnog ugovora, koji je Republika Kosovo ratifikovala;
- 1.6. takođe, ograničava se i transfer tehnologije i znanja koje se ne odobravaju drugim domaćim normativnim aktima.

Član 19
Tehnologije čiji je transfer zabranjen

1. Zabranjen je transfer sledećih znanja i tehnologija:

- 1.1. Tehnologija koja ne uspeva da ispuni zahteve predviđene zakonom za bezbednost na radu, higijeni na radu, zaštiti zdravlje čoveka i zaštiti prirodnih resursa i sredine;
- 1.2. Tehnologija koja stvara proizvode koji izazivaju štetu socio-ekonomskom razvoju i ima negativan uticaj na zaštitu i nacionalnu bezbednost Republike Kosova;
- 1.3. Tehnologija koja se zabranjuje nekom odredbom iz nekog međunarodnog traktata, a kojeg je Republika Kosovo potpisala ili je članica;
- 1.4. Tehnologija, koja je na spisku državnih tajni, osim ako nije drugačije zakonom predviđeno.

Član 20
Oblici transfera tehnologije

1. Transfer znanja i tehnologije odobrava se kroz dole navedene oblike:

- 1.1. Nezavisnim ugovorom za transfer;
- 1.2. Kao deo projekata ili ugovora, u obliku investicionih projekata, franchising ugovor (upotreba nečijih uspešnih modela), ugovor o transferu prava industrijske svojine,

ugovor o kupovini i prodaji mašina ili delova, kojima je transfer određene tehnologije priložen;

1.3. Drugi oblici transfera tehnologije utvrđuju se podzakonskim aktima;

1.4. Zabranjene aktivnosti u vreme transfera tehnologije uređuju se podzakonskim aktima.

Član 21 Finansiranje

1. Sredstva za naučnu inovaciju i transfer znanja i tehnologije obezbeđuju se iz:

1.1. budžet Republike Kosova;

1.2. donacija;

1.3. Investicionog fonda za naučne inovacije;

1.4. investitora anđela i udruženja investitora anđela;

1.5. mehanizama za preduzetnički kapital (venture capital);

1.6. institucija, preduzeća i organizacija koje se bave naučnom inovacijom i transferom znanja i tehnologije;

1.7. programa EU-a i ostalih izvora.

2. Uslovi za registraciju mehanizama koji su predviđeni u podstavovima 1.3, 1.4, 1.5 i 1.6 ovog člana uređuju se prema važećem zakonodavstvu.

Član 22 Donošenje podzakonskih akata

U roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu ovog zakona, Vlada i ministarstvo donose podzakonske akte predviđene ovim zakonom.

Član 21 Van snažne odredbe

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe sve odredbe koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 22
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon br. 06/L-049
2. novembar 2018.

Proglašeno Ukazom Br. DL-055-2018, dana 21.11.2018, od strane Predsednika Republike Kosova Hashim Thaçi.